

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2013. év április hó 25. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

ítéletet:

A rablás büntette miatt a vádlott és társai ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2012. év május hó 31. napján kelt 23.Bf.XXI.7253/2012/6. számú ítéletét a III.r. vádlott vonatkozásában **megváltoztatja.**

A III. r. vádlottat a bűnsegédként elkövetett rablás büntette (Btk.321.§ (1) bekezdés, (3) bekezdés a./ és c./ pont) miatt emelt vád alól **felmenti.**

Az első- és másodfokú eljárásban felmerült 65.700,- (hatvanötezer-hétszáz) forint, valamint a harmadfokú eljárásban felmerült 13.760,- (tizenháromezer-hétszázhatvan) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság 2011. november hó 15. napján kelt 5.B.XXI.906/2011/45. számú ítéletével az I.r. vádlott bűnösségét 1 rb. rablás büntetében (Btk.321.§ (1) és (3) bekezdés a./ pontja), mint társtettes állapította meg. Ezért őt 4 év 6 hónap fegyházbüntetésre és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte. A II.r. vádlott bűnösségét 1 rb. rablás büntetében (Btk.321.§ (1), (3) bekezdés a./ pont), mint társtettes állapította meg, ezért őt 4 év fegyházbüntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte, míg a másodfellebbezéssel érintett a III.r. vádlottat és a IV.r. vádlottat az ellenük 1 rb. bűnsegédként elkövetett rablás büntette (Btk.321.§ (1), (3) bekezdés a./ és c./ pont) miatt emelt vád alól felmentette.

Az ügyész valamennyi vádlott terhére - az I.r. és II.r. vádlott vonatkozásában a minősítés megváltoztatása és a büntetés súlyosítása, a III.r. és IV.r. vádlottak tekintetében a felmentő rendelkezés miatt, bűnösség megállapítása és büntetés kiszabása érdekében - fellebbezést jelentett be.

A Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2012. május hó 31. napján kelt 23.Bf.XXI.7253/2012/6. számú ítéletével a másodfellebbezéssel érintett a III.r. vádlott bűnösségét a Btk.321.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a./ és c./ pontja szerint minősülő bűnsegédként elkövetett rablás büntetében állapította meg, és ezért őt 3 év 10 hónap fegyházbüntetésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Rendelkezett a III.r. vádlott tekintetében az előzetes fogvatartásba töltött idő kiszabott szabadságvesztés büntetésbe történő beszámítása felől, valamint a III.r. vádlott terhén felmerülő bűnügyi költség esetében kötelezte a III.r. vádlottat annak megfizetésére.

A Be.386.§ (1) bekezdés a./ pontja alapján a III.r. vádlott tekintetében megnyílt a harmadfokú bírósági eljárás törvényi lehetősége. A másodfokú ítélet ellen a III.r. vádlott felmentésért, a védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért élt perorvoslattal.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.864/2012/1. számú átiratában a védelmi fellebbezést nem tartotta alaposnak.

Álláspontja szerint az ügyben az első- és másodfokon eljáró bíróságok az eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatták le. Az elsőfokú bíróság a vád tárgyává tett cselekmények elbírálásához szükséges bizonyítékokat feltárta és értékelte. Az általa megállapított tényállás lényegében megalapozott volt, a másodfokú bíróság az iratok tartalma alapján kis részben a tényállást kiegészítette. Az ügyészi érvelés szerint az így kiegészített tényállás a harmadfokú eljárás során is irányadónak tekinthető.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség álláspontja szerint a másodfokú bíróság jogi érvelése a helytálló. E szerint a III.r. vádlott szerepének megítélését nem lehet leszűkíteni a telefon elvételésnek pillanatára, azt a cselekménysor folyamatában kell értékelni. Az ügyészi érvelés szerint a másodfokú bíróság helyesen indokolta a büntetőjogi felelősséget kimondó határozatában, hogy amikor az I.r. vádlott a sértett megszurkálását kilátásába helyezve mobiltelefonjának átadására szólította fel a sértettet, akkor a sértett közelében, látó- és hallótávolságban volt. Amíg az ügyben felmentett IV.r. vádlott ezt észelve, egyértelműen kifejezésre juttatta elhatárolódását vádlott-társai magatartásától, addig a III.r. vádlott mindvégig az I.r. és II.r. vádlott, valamint a sértett közelében maradt, és semmilyen módon nem fejezte ki az elhatárolódását. Az ügyészi vélekedés szerint a III.r. vádlott jelenléte az I.r. és II.r. vádlott számára szándékerősítőleg hatott, míg a sértett szempontjából a támadók erőfölényének kifejezésre juttatásával félelmet keltő hatást váltott ki. Erre tekintettel a másodfokú bíróság a III.r. vádlott bűnösségét a rablási cselekményben bűnsegédi elkövetési magatartásként megállapította, és a bűnösségi körülményeket megfelelően súlyozva, az enyhítő szakasz alkalmazásával szabta ki a büntetést.

Az ügyészi álláspont szerint az alkalmazott büntetés is mindenben megfelel a büntetési céloknak, annak mérséklésére nincs ok.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla a III.r. vádlott vonatkozásában a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság ítéletét hagyja helyben.

A harmadfokú nyilvános ülésen a védő az elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében bejelentett fellebbezését fenntartotta. Előadta, hogy a III.r. vádlott eltávolodott a helyszínről, ezt a sértett is elismerte, amikor úgy nyilatkozott

tanúként az elsőfokú eljárásban, hogy mind a IV.r., mind a III.r. vádlott ki akartak maradni a cselekményből. A védő hangsúlyozta, hogy a felvételeken is jól látszik, hogy a telefonelvétel, mint döntő mozzanat pillanatában a védenccé eltávolodik az elkövetés helyszínétől. A védő arra is hivatkozott, hogy védenccé már a kihallgatás során elmondta, félt az I.r. vádlottól, ezért nem tett aktív lépéseket a bűncselekmény elhárítása érdekében. A védelem vagylagos indítványként a büntetés enyhítését kérte.

Az ügyész a harmadfokú nyilvános ülésen az írásbeli átiratában foglaltakat fenntartotta. Előadta, hogy különbséget kell tenni a III.r. és a IV.r. vádlott magatartása között. A vádlottaknak alkalmuk nyílt kifejezni a bűncselekmény elkövetésével kapcsolatos nemtetszésüket, ezt a IV.r. vádlott meg is tette, míg a III.r. vádlott ilyen magatartást, elhatárolódást nem tanúsított. Az ügyészi álláspont szerint a sértett azt látta, hogy együtt jön a társaság, amiből valaki megfenyegette őt. Ha abban a pillanatban megfordult volna, és elment volna a helyszínről a III.r. vádlott, akkor természetesen más lenne a cselekményének a megítélése. Az ügyész szerint a III.r. vádlott észlelte a fenyegetést és ennek ellenére mindvégig ott volt. Érezte, hogy ott van a többiekkel, ez erődemonstrációt jelentett és menekülési helyzetét is gátolta a sértettnek. Mindezek alapján az ügyész előadása szerint a másodfokú bíróság jogi álláspontja a helytálló. Indítványozta a másodfokú ítélet helybenhagyását.

A védő viszonzválaszában kifejtette, hogy abban a kényelmes helyzetben van a védelem, hogy személyesen többször megnézte a bűncselekmény elkövetéséről készült felvételeket, amelyen egyértelműen látszik, hogy egyszerre indul el a tett helyszínéről a III.r. és IV.r. vádlott. A védői előadás szerint abban pillanatban, amikor észleli a problémás eseményt a III.r. vádlott, akkor eltávolodik onnan.

A III.r. vádlott az utolsó szó jogán előadta, hogy nem érzi magát bűnösnek, 30 méterre volt a bűncselekménytől.

A védelmi másodfellebbezések - részben eltérő indokok alapján - alaposak.

A Fővárosi Ítéltőtanács a Be.387.§ (1) bekezdése alapján a védelmi perorvoslatok folytán bírálta felül a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást a III.r. vádlott tekintetében. Ennek során megállapította, hogy az eljáró bíróságok az eljárási szabályokat úgy az elsőfokú, mint a másodfokú bírósági eljárásban megtartották.

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság megalapozott ítéleti tényállást állapított meg akkor, amikor az iratok tartalmával egyezően az elsőfokú bíróság - túlnyomó részt megalapozott - történeti tényállását helyesbítette.

A másodfokú bíróság ugyanakkor az általa helyesbített ítéleti tényállásból téves jogkövetkeztetést vont le a III.r. vádlott büntetőjogi felelőssége tekintetében.

A Be.388.§ (1) bekezdése alapján irányadónak tekintendő másodfokú bíróság által helyesbített történeti tényállás szerint a III.r. vádlott az I.r. vádlott által kifejtett kvalifikált fenyegetést követően a IV.r. vádlottal együtt kissé eltávolodott a bűncselekmény helyszínétől. Mivel az I.r. vádlott által kifejtett fenyegetés hatására a sértett a telefont nem adta át, az I.r. vádlott fizikai erőszakot alkalmazott a sértettel szemben a telefon megszerzése érdekében és mikor ez eredményre nem vezetett, a sértettet ököllel arcon is ütötte. Az irányadó tényállás szerint azonban az I.r. és II.r. vádlott által kifejtett erőszak alkalmazásakor a III.r. vádlott a tettesi magatartást kifejtő személyektől fizikai értelemben már eltávolodott.

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság tévesen vonta le az irányadó tényállásból azt a jogkövetkeztetést, miszerint a III.r. vádlott az eseményeket teljes egészében észlelve, az I.r. és II.r. vádlott szándékával egyetértve, jelenlétével rájuk bátorítóan hatott, és ekként számukra pszichikai bűnsegélyt nyújtott (másodfokú ítélet 8. oldal (1) bekezdés). A helyesbített másodfokú ítéleti tényállás sem tartalmaz arra nézve adatot, hogy a megvádolt személyek a sértett sérelmére megvalósított bűncselekmény elkövetésében bármilyen formában előzetesen megállapodtak volna. A másodfokú bíróság által is értékelési körbe vont bizonyítékok alapján megállapítható, hogy a III.r. vádlott azzal a magatartásával, hogy a bűncselekmény megvalósítása során a fenyegetés kifejtését követően a tettesektől eltávolodott és az erőszak kifejtésekor már nem is volt a sértett közelében, nem hathatott szándékerősítőleg a tettesekre, és a sértetti észlelés szerint is arra nézve merült fel adat, hogy a bűncselekmény elkövetéséből ki akar maradni. Az irányadó jogirodalmi állásfoglalások és bírói gyakorlat szerint a III.r. vádlott cselekvősége a passzív pszichikai bűnsegély jogi problémáját veti fel.

Egységes a jogirodalom és a bírói gyakorlat abban, hogy a bűncselekmény elkövetésének helyszínén való puszta jelenlét önmagában, még a passzív pszichikai bűnsegély megállapítására sem nyújthat jogi alapot.

A bűncselekmény helyszínén való jelenlét akkor alapozza meg a passzív pszichikai bűnsegélyt, ha a tárgyi oldalt tekintve a bűnsegéd jelenléte a tettesre bátorítólag, szándékerősítőleg hat, vagy a sértett ellenállására hat bénítólag. Alanyi oldalról nézve pedig a bűnsegéd tudatának át kell fognia, hogy jelenlétével a tettes szándékát tovább erősíti, illetőleg a sértettre bénítólag hat (BH 2003.139, BH 2005.167.). A harmadfokú eljárásban irányadó tényállás szerint a III.r. vádlott esetében passzív pszichikai bűnsegély kétséget kizáróan nem nyert bizonyítást. Az in dubio pro reo elvét is figyelembe véve (Be.4.§ (2) bekezdés) nem zárható ki ugyanis, hogy a III.r. vádlott amikor - a sértettel szemben a tettes által gyakorolt fenyegetés során - a IV.r. vádlottal együtt a bűncselekmény helyszínéről hátralépett, hogy ezzel nem a bűncselekmény elkövetésétől való elhatárolódását juttatta kifejezésre. Pusztán az a tény, hogy a hátralépését követően is - a tettesek által a dolog megszerzése érdekében végrehajtott személy elleni erőszakos magatartás során - látó- és hallótávolságban volt, nem jelent kétséget kizáró bizonyosságot a tekintetében, hogy ő a társtettesekkel szándékegységben, az ő szándékukat erősítőleg vagy a sértett ellenállását bénítólag a puszta jelenlétével pszichikai bűnsegélyt nyújtott volna.

A Fővárosi Ítéltábla rámutat arra, hogy a másodfokú eljárásban pontosított irányadó tényállás szemben a másodfokú bíróság által levont jogkövetkeztetéssel az elsőfokú bíróság jogi álláspontját erősítette meg.

Ugyanakkor a harmadfokú bíróság rámutat arra is, hogy a védő harmadfokú nyilvános ülésen viszonzválaszában előterjesztett érvelése nem foghatott helyt. A védői állítás szerint a bűncselekmény elkövetéséről készült felvételek is a III.r. vádlott ártatlanságát bizonyítják. Ezzel szemben az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást akkor, amikor kifejtette, hogy a bűncselekmény elkövetésére vonatkozóan a CD felvételek semmifajta lényeges információval nem szolgáltak. Egyértelmű, hogy a CD-n szereplő felvételek kizárólag a bűncselekmény elkövetése utáni elkövetői mozgásra nézve szolgáltatnak adatot. A III.r. vádlott bűncselekmény helyszínétől való - büntetőjogi jelentőséggel bíró - eltávolodására nézve semmifajta adatot nem tartalmaznak. A harmadfokú bíróság rögzíti továbbá azt is, hogy a III.r. vádlott a büntetőeljárás során önellentmondásos és más bizonyítékok által is megcáfolt vallomásokot tett, szavahihetősége megdőlt. A III.r. vádlott nyilatkozataira helyesen nem alapított ítéleti tényállást sem az első-, sem a másodfokú bíróság.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a III.r. vádlottat az ellene a Btk.321.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a./ és c./ pontja szerint minősülő bűnsegédként elkövetett rablás büntette miatt emelt vád alól a Be.6.§ (3) bekezdés b./ pontjára figyelemmel bizonyítottság hiányában felmentette.

A másodfokú bíróság ítéletének megváltoztatása a Be.398.§ (1) bekezdésén alapul.

A bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezés a Be.339.§, valamint a Be.398.§ (3) bekezdésén alapul.

Budapest, 2013. év április hó 25. napján

. Lassó Gábor s.k.

Ujvári Ákos s.k.. Fatalin

Judit s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

Az ítélet 2013. április hó 25. napján jogerős!

Budapest, 2013. év április hó 25. napján

Dr. Lassó Gábor s.k.

a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Weszely-Földvárszki Tünde
tisztviselő